

neznámé heslo odmítl jako vadium ve smyslu § 56 c. ř. s. Když exekuční soudce takovou knížku přijal a když si mohl vykládati uvedená zákonná ustanovení tak, že je přípustné přijmouti i vinkulovanou vkladní knížku, nepřestoupil ještě svou úřední povinnost ve smyslu § 47 cís. pat. z 3. května 1853 čís. 81 ř. zák. Jak správně prvý soud dovozuje, nestačí k založení nároku na náhradu pouhá skutečnost, která jako přestoupení by mohla býti vykládána, nýbrž musí tu býti zavinění soudce buď přímo úmyslné nebo přivoděné aspoň nedopatřením proti lepšímu přesvědčení soudce. Že soudce při úvaze podle § 56 c. ř. s. nepočítal s obtížemi, které potom při realizování vkladní knížky žalující straně nastaly, nelze soudci jako zavinění a přestoupení jeho úřední povinnosti za vinu klásti. Mohl-li soudce býti přesvědčen, že může i knížku vinkulovanou za vadium přijmouti, netřeba se zabývatí okolností, zda vůbec přehlédli, že knížka jest vinkulována. Proto jest i bezvýznamným tvrzený rozpor se spisy vytýkaný odvoláním a spatřovaný v tom, že ve tvrzení, že škodu zavinil soudce přestoupením své úřední povinnosti, přijav jako vadium vkladní knížku vázanou na neznámé heslo, jest zahrnuto též tvrzení opomenutí soudce, že snad vkladní knížku nedostatečně prohlížel.

Čís. 11654.

Posloupnost podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy.

Stačí, má-li podle poslední vůle jeden ze zákonných dědiců dostati usedlost, jsa universálním dědicem, aniž se vyhledává, by zůstavitel použil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku.

Pokud jest tomu tak, byl-li v dědické smlouvě ustanoven výhradním universálním dědicem pozůstalý manžel.

Na povaze statku jako usedlosti střední velikosti a na použití zákona čís. 68/1908 z. zák. nemění nic, že poslední vlastníci, dříve osobně na statku po řadu let hospodařivší, byli pro nemoc a stáří nuceni dáti statek do pachtu.

(Rozh. ze dne 10. května 1932, R I 212/32.)

Pozůstalostní soud vydal usnesení, že pozůstalost po Stanislavu T-ovi bude projednána podle obecné posloupnosti dědické a nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jest sice pravda, že se vyhová zákonu (§ 3 odst. (2) zák. čís. 68/1908 z. zák.), když zůstavitel poslední vůlí určí jednomu ze zákonných dědiců takový dědický díl, v němž jest usedlost zahrnuta, a není třeba, by zůstavitel užil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku. Než ani při tomto výkladu nelze v souzeném případě použití zákona čís. 68/1908 z. zák., neboť i říšský zákon rámcový čís. 52/1889 ř. z., i zákon čís. 68/1908 z. zák. má na mysli usedlosti, na nichž zůstavitel hospodaří osobně a na nichž přejímatel osobně i nadále bude hospodařiti (sr. § 7 zák. čís. 52/1889 ř. z. a § 8 zák. čís.

68/1908 z. zák. »... aby přijatel mohl obstáti«, § 6 odst. (4) ad d) z. zák. čís. 68/1908 »na usedlosti ze statku samého osobně hospodařiti«, § 13 odst. (2) a) b) obcu cit. zák. »po smrti zůstavitelově užívati a spravovati se závazkem, aby, pokud toto užívání a spravování bude trvati, přejatele vydržoval«, dále § 8 odst. (6) z. zák. a § 2 čís. 5 mín. nař. ze dne 28. února 1909 čís. 3 věstn. mín. sprav. ku provedení zems. zákona čís. 68/1908). Ze šetření pozůstalostním soudem konaného vyšlo však najevo, že zůstavitel se svou manželkou (stěžovatelkou) hospodařili na statku až do roku 1922, pak že inventář prodali a dali celý statek do pachtu, v němž jest podnes, a podle prohlášení stěžovatelky v pachtu i po projednání pozůstalosti zůstane. Z toho následuje, že vdova a stěžovatelka Anna T-ová na statku nehospodařila a hospodařiti nechce a že tedy zákon čís. 68/1908 z. zák. podle svého obsahu a úmyslu zákonodárce se na posloupnost, o níž tu jde, nevztahuje.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o projednání pozůstalosti dále jednal.

Důvody :

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu potvrzující usnesení prvního soudu ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. pro nezákonnost. Dovolacímu rekursu nelze odepřít oprávněnost. Jest souhlasiti s rekursním soudem, že se vyhoví ustanovení § 3 odst. (2) zákona čís. 68/1908 z. z. č., když podle poslední vůle jeden ze zákonných dědiců má dostati usedlost, že proto stačí, když jest ustanoven universálním dědicem, a není třeba, by zůstavitel užil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku. V souzeném případě jest smlouvou dědickou z 8. února 1906 ustanoveno, že, předemře-li kdokoli z obou manželů, nezanechav po sobě manželského potomstva vůbec, má strana na živu pozůstalá býti výhradním universálním dědicem veškerého majetku pozůstalostního vůbec proti tomu, že vyplatí tři čtvrtiny odhadem zjištěné čisté (všech dluhů, důchodů a břemen prosté) pozůstalosti pokrevným příbuzným strany předemřelé podle předpisů o zákonné posloupnosti dědické ve výplatu tu nastupujícím na čtvrtletní výpověď, která před uplynutím roku od smrti předemřelého není přípustna. Z tohoto ustanovení dědické smlouvy vysvítá jasně úmysl smluvních stran, ustanoviti toho, kdo přežije druhého, přejímatelem poloviny statku zemřelého. Jde o manžely, kteří jsou spoluvlastníky statku, tedy podle § 14 zákona čís. 68/1908 z. z. dopadá na tento případ ustanovení tohoto zákona, poněvadž zůstavitel zemřel bez potomstva a jest pozůstalá manželka podle § 14 odst. (2) oprávněna převzítí uprázdněnou polovici statku podle ustanovení §§ 8 a 10, pokud tomu neodporují ustanovení zůstavitelovy poslední vůle nebo dědické smlouvy. Podle dědické smlouvy v tomto případě má odkaz pokrevným příbuzným zůstavitelovým býti určen odhadem, což odpovídá též ustanovení § 8 a ustanovení splatnosti odkazu v dědické smlouvě rovněž neodporuje ustanovení § 10. Okolnost, pro kterou soud rekursní neuznal, že by zde mělo býti použito zákona čís. 68/1908, poněvadž byl statek v po-

sledních letech propachtován a inventář jeho odprodán a že zůstavitel až do smrti s manželkou na statku nehospodařil, nemůže býti závadou použití ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, poněvadž oba manželé patřili ke stavu rolnickému, na statku osobně řadu let hospodařili a, jak bylo vyšetřeno, teprve, když následkem nemoci a stáří osobně hospodařiti nemohli, dali statek do pachtu synu manželky z prvního manželství, jehož otec byl dříve spoluvlastníkem tohoto statku. Oba poslední spoluvlastníci neměli spolu manželských potomků, jsou tu však synové z prvního manželství pozůstalé vdovy a jde o zachování rodného statku pro ně, tedy o udržení statku v rodině, o udržení statku jako hospodářského celku, což právě jest účelem zmíněného zákona. Okolnost, že pro nemoc a stáří poslední vlastníci, dříve osobně na statku řadu let hospodařivší, byli nuceni dáti statek do pachtu, nemůže nic měniti na povaze statku a na platnosti předpisů zákona čís. 68/1908 (srov. § 2 odst. (6) nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909 čís. 3). Avšak nebylo ještě soudem pozůstalostním rozhodnuto podle § 1 poslední odstavce zákona čís. 68/1908 o tom, zda tu vůbec jde o rolnickou usedlost střední velikosti ve smyslu tohoto zákona (po výsledku obecního představenstva a znalců) a proto jest napadené usnesení nejen nezákonné, nýbrž i předčasné.

Čís. 11655.

Podmínkou v § 778 obč. zák., »na nějž nebylo předem pamatováno«, nelze rozuměti, že zůstavitel musil nepominutelnému dědici něco zanechat, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem,

(Rozh. ze dne 10. května 1932, R I 251/32.)

Pozůstalostní soud neschválil projednání pozůstalosti po Prokopu T-ovi provedené a předložené notářem jako soudním komisařem vzhledem k ustanovení § 778 obč. zák., ježto poslední vůle zůstavitele Prokopa T-a byla zřízena 4. dubna 1927 a nezl. Marta T-ová, jako jediná nepominutelná dědička zůstavitelova se narodila dne 9. ledna 1928 a byla v této poslední vůli opomenuta. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Vývody stížnosti nejsou s to, by vyvrátily správné, zákonu i obsahu spisů vyhovující důvody napadeného usnesení, k nimž se vzhledem k obsahu stížnosti podotýká ještě toto: Pozůstalost byla projednána na základě poslední vůle sepsané dne 4. dubna 1927, v níž zůstavitel ustanovil za universální dědičku svou manželku Ludmilu. Poněvadž dcera zůstavitelova Marta narodila se až dne 9. ledna 1928, to jest teprve po zřízení poslední vůle, jest se zřetelem k ustanovení § 778 obč. zák. zkoumati, zda zůstavitel v posledním svém pořízení na ni pamatoval alespoň povinným dílem. V tomto případě se tak nestalo. Poslední vůle obsahuje toto ustanovení: »Budou-li z manželství našeho dítky, ona sama (t. j. vdova, jakožto universální dědička) ať rozdělí potom mezi tyto majetek podle svého uznání a vychová je za řádné členy lidské společnosti.«